

[Margrete Auken]

i ryggen, og han har altså åbenbart nogle rigtig gode venner i hr. Knud Lind og – nej, hr. Ikast har jeg ikke sagt noget om, så nu skal vi alligevel stoppe, tror jeg. Men tillykke til Kim Steen-Petersen med hr. Knud Lind.

Det er altså svært at komme ind på det generelt, bare fordi en rapport er dugfrisk. Jeg vil gerne have de her oplysninger frem, så skal jeg nok svare på dem.

Så til fru Tove Lindbo Larsen: Vi forestiller os ikke, at man kan flytte persontransport fra fly til skib, lad nu det være sagt. Det har vi forhåbentlig heller ikke skrevet. Vi har skrevet »transporter«, og dermed har jeg i høj grad haft godstransporterne i sigte. Især i det nordiske, f.eks. i Sverige, tager fly vældig meget, fordi resten er så dårligt organiseret. Store dele af vores godstransport hænger jo ikke på, om det går vanvittig hurtigt, men om det er effektivt, om man ved, hvor tingene er henne, om det er præcist.

Det er sådan nogle ting, det hænger på, og derfor kan man godt forestille sig, at man kan overflytte godstransporter til skib. Men vi ved også for lidt om skibstransporterne i øjeblikket; det er den anden del af problemet. Integrationen af skibstransporterne i det nordiske og det europæiske transportmønster er underbetyt. Det er klart, at vores hovedpointe er, at det er jernbanen, som kører med højhastighedstog, der er det realistiske alternativ til de meget energikrævende flytransporter.

Jeg tror ikke, vi er uenige, så dette er bare til opklaring af et punkt, som åbenbart ikke har været formuleret tydeligt nok.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 42:

Forslag til folketingsbeslutning om beregning af statens tilskud til kommuner og amtskommuner.

Af Agerschou (SF) m.fl.
(Fremsat 28/11 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

SF's forslag går ud på, at staten ikke må modregne tilskud fra EF's regional- og socialfonde til kommuner og amtskommuner i forbindelse med fastsættelse af de generelle tilskud.

SF vil gerne have Folketinget til at tage stilling til denne modregning, men det har Folketinget faktisk gjort hvert eneste år siden 1979 ved vedtagelsen af finansloven. Og Finansudvalget har hvert år tiltrådt bloktilskudsaktstykket, hvor spørgsmålet hver gang har været eksplicit nævnt. Det er altså ikke nogen ny sag, der rejses.

Sagen var første gang fremme i 1978, hvor finansministeren over for kommunerne påpegede, at da Danmarks bidrag til EF betales af staten, burde danske offentlige myndigheders tilskud fra EF også komme statskassen til gode. Der er derfor under skiftende regeringer fra 1979 blevet reguleret for tilskud fra EF til kommunale og amtskommunale projekter i de generelle tilskud. Hjemmelen har været en tekst-anmærkning på finansloven.

SF skriver i bemærkningerne til forslaget, at når staten regulerer for tilskud fra EF til kommunale eller amtskommunale projekter, så indebærer dette, at det er de øvrige amter og kommuner, der betaler.

Hertil må jeg sige, at det er korrekt, at det er den samlede kommunale eller den amtskommunale sektor, der reguleres for tilskud fra EF. Men argumentationen for at foretage disse reguleringer hviler på, at det er staten, der betaler de bidrag, hvoraf en del efterfølgende returneres til kommunale projekter. Det vil sige, at de tilskud, kommunerne kan opnå gennem EF-fondene, kan sidestilles med statstilskud til kommuner og amtskommuner. Et nyt statstil-

[Indenrigsministeren]

skud til kommuner ville almindeligvis give anledning til modregning i bloktilskudspuljen. Det er der enighed mellem regeringen og kommunerne om, uanset at bloktilskudsmodregningen aldrig kan blive helt retfærdig for den enkelte kommune.

Hertil kommer, at regeringen i forbindelse med fastsættelsen af de økonomiske rammer for kommuner og amtskommuner nødvendigvis må tage hensyn til den samlede finansiering af den kommunale og amtskommunale sektor, herunder EF-tilskuddene. Man kan derfor heller ikke sige, at denne modregning gør det meningsløst for kommunerne og amtskommunerne at modtage EF-tilskud. Tilskuddet tages netop ikke fra den kommune, der opnår tilskuddet, men fra den samlede kommunale eller amtskommunale sektor. Tilskuddet kommer således netop til at tjene det formål, hvortil det er ydet. Det vil sige, at tilskuddet giver stor mening for den enkelte kommune eller amtskommune, der har fået tilskuddet.

I bemærkningerne til forslaget hævdes det, at der i et givet projekt kan indgå statsmidler, kommunale og amtskommunale midler samt tilskud fra EF, og det er opfattelsen, at staten også vil regulere for den del af EF-tilskuddet, der svarer til den statslige finansiering.

Denne opfattelse må bero på en misforståelse. Tilskud fra Den Europæiske Socialfond til offentligt finansierede beskæftigelses- og uddannelsesforanstaltninger fordeles efter årelang praksis mellem kommuner, amtskommuner og stat i forhold til finansieringsandelene. Der modregnes i bloktilskuddene kun for de beløb, der er videreanvist til kommuner og amtskommuner. Der bliver således som hidtil kun trukket for tilskuddet én gang og ikke to gange som nævnt i bemærkningerne.

SF har endvidere noteret, at nogle kommuner er i gang med at ansætte EF-lobbyister, bl.a. med det formål at sikre flere tilskud til de kommuner, de er ansat af. Derved kommer de små, fattige kommuner efter SF's opfattelse til at betale gildet via mindre bloktilskud.

Hertil vil jeg gerne sige, at de kommuner, der er i gang med at ansætte lobbyister enten herhjemme eller i Bruxelles, ikke får noget økonomisk ud af forehavendet bortset fra omkostninger, i hvert tilfælde ikke, hvis formålet er at sikre tilskud fra social- og regionalfondene. Det hænger sammen med, at administrationen af

tilskuddene ændres fra og med 1990, altså i år. Herefter er det den enkelte nationalstat, der får et samlet rammebeløb for en given periode samt får tillagt den fulde kompetence til at administrere og fordele beløbet.

De nævnte EF-lobbyister kan således på ingen måde sikre en del af kagen til de rige kommuner på de fattige kommuners bekostning, fordi det er noget, der bestemmes af regering og Folketing. Den nye administrationsordning understreger i øvrigt, at også EF betragter disse tilskud som tilskud til Danmark. Så den interne fordeling må være et nationalt anliggende.

Det har derfor heller ingen mening at hævde, at det er i strid med EF's regler at modregne i de generelle tilskud til kommuner og amtskommuner for EF-tilskuddene. Der er ikke EF-regler for, hvordan de generelle tilskud beregnes. Reguleringen for EF-tilskuddene sker i forbindelse med, at den danske regering foretager den generelle regulering af rammerne for den kommunale og den amtskommunale økonomi.

Det, der sker, er, at den samlede størrelse af EF-tilskuddene indgår i de vurderinger, der ligger bag reguleringen af rammerne for den kommunale og amtskommunale økonomi. Dette kan ikke være i strid med EF's regler. At det er et dansk anliggende at vurdere aktiviteten i den kommunale og amtskommunale sektor og at fastsætte rammerne for den kommunale og den amtskommunale økonomi, kan man næppe sætte spørgsmålstegn ved.

Den kommunale og den amtskommunale sektors aktivitet påvirkes af social- og regionalfondstilskuddene, og disse tilskud må derfor fortsat indgå i vurderingerne i forbindelse med den samlede rammefastsættelse.

Af disse grunde må regeringen afvise forslaget.

Graversen (S):

Jeg synes nu nok, ministeren er lidt for hurtig til at afvise en ændret praksis på dette område.

Der er ingen, der kan være i tvivl om, at landets amter og kommuner økonomisk er meget hårdt trængt i disse tider. Der kan være lokale og regionale variationer, men generelt er situationen meget dystre. Det skyldes selvfølgelig flere ting.

Det skyldes primært den store arbejdsløshed, der i kommunerne automatisk medfører en dobbeltvirkning, nemlig mindre indtægter

[Graversen]

og højere udgifter: mindre indtægter via skatterne og højere udgifter bl.a. til bistandshjælp.

Det skyldes også udviklingen i befolknings-sammensætningen med især mange flere ældre medborgere, som de fleste kommuner heldigvis føler store forpligtelser over for. Det medfører større udgifter til hjemmepleje, plejehjem, omsorg og sundhedsvæsenet.

Og endelig har regeringens egen politik over for kommunerne en stor del af skylden for de økonomiske problemer i kommunerne. Jeg tænker især på opgaveoverførsler fra staten til kommunerne, uden at man altid giver fuld økonomisk compensation, ændret refusion, men også inddragelse af mange millioner af statens bloktilskud til kommuner og amter, bøder og andre straffeforanstaltninger.

Set på den baggrund kan vi støtte SF's forslag nr. B 42, der pålægger regeringen fremover ikke at modregne forskellige EF-tilskud til kommuner og amter i bloktilskuddene.

Jeg ved godt, at ministeren vil påpege efterfølgende, at sådan har praksis været, siden Danmark kom med i EF, og det vil sige, at sådan har praksis også været under en tidligere socialdemokratisk regering. Men også i lovgivningen er det et dårligt argument blot at henvise til hidtidig praksis og sige, at sådan plejer vi at gøre.

Tiderne skifter. Situationen er en helt anden, end den var i 1973, og vi har i Socialdemokratiet efter grundig overvejelse fundet, at hidtidig praksis på området er et dårligt princip, som kommuner og amter har meget svært ved at se det rimelige i. I praksis betyder det nemlig, som også ministeren var inde på det, at kommuner – som regel de fattigste – der ikke modtager EF-tilskud, er med til at betale disse tilskud via reduktioner i bloktilskuddene fra staten og uden at have spor indflydelse herpå.

Jeg tror heller ikke på, at det har været EF's idé med tilskuddene fra de regionale fonde og den sociale fond. Tilskuddene gives jo som en ekstraordinær indsats for beskæftigelsesfremme, teknologi, uddannelse osv.

Så vil jeg godt spørge ministeren, om ministeren har set det dokument, der er fremkommet engang i 1989 – jeg tør ikke sige hvilken dato – hvor man lægger op til en skærpelse af de intentioner, og hvor der står klart, i hvert fald som jeg læser det, at det er imod EF's regler at lave en statslig modregning i det tilskud, der gives.

I Danmarks svære situation er det utrolig vigtigt, at vi alle påskønner ethvert initiativ til ny vækst. Der er god vilje til stede vedrørende dette ude i kommunerne, og den vilje skulle vi nødig fjerne ved at ødelægge motivationen til at yde denne ekstra indsats. Den borgerlige regering påstår jo også normalt, at et initiativ skal belønnes. Det er faktisk synd for Danmark, at dette åbenbart ikke gælder for kommunernes mange udmærkede initiativer.

Jeg vil godt bede om, at vi undgår for meget partipolitik i denne sag og så under udvalgsarbejdet forsøger at finde frem til en ændret praksis og en rimelig løsning. Det kan vi i hvert fald give tilsagn om.

Pernille Sams (KF):

SF ønsker den mangeårige praksis afskaffet, hvorefter man modregner EF-tilskud til kommunerne i bloktilskuddene.

Hvis vi fulgte dette forslag, ville det betyde, at kommunerne under ét ville forøge deres udgifter via EF-tilskuddene, og vi mener ikke, at det er det rette tidspunkt at lukke op for øgede udgifter i kommunerne. Det ville modarbejde de mange ressourcer, vi bruger i disse år på at begrænse stigningen i de kommunale udgifter som et led i ønsket om at få balance i den danske økonomi.

Med de nye fordelingsregler, som er trådt i kraft her fra 1990, mener vi i øvrigt som ministeren, at det er oplagt, at det principielt er staten, der får tilskud fra EF og derefter viderefordeler det som en form for statstilskud til de berettigede kommuner, ligesom det i øvrigt også er staten, der betaler medlemskontingentet til EF og dermed gør udbetaling mulig for de store EF-fonde.

Vi afviser derfor forslaget.

Mejdahl (V):

SF's beslutningsforslag er jo enkelt og overskueligt. Det går i al sin enkelhed ud på, at Folketinget skal pålægge regeringen at bryde med en over 10 år gammel praksis og undlade at modregne tilskud fra EF's fonde i statens tilskud til kommuner og amtskommuner.

Det er et forslag og et synspunkt, som det vil være let at skaffe sig sympati for i kommunerne, for hvis det gennemføres, vil det give kommuner og amtskommuner flere penge at råde over, og hvem siger nej til et antal millioner kroner?

[Mejdahl]

Ja, det gør Folketinget måske, for det har Folketinget gjort hvert år i over 10 år. Sidste gang var i december 1989 i forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 1990, hvor Folketinget i tekstanmærkning nr. 61 bemyndiger indenrigsministeren til at modregne EF-tilskud i bloktilskuddene til kommunerne.

Nu er det jo ikke et særlig vægtigt argument at sige, at sådan plejer vi at gøre, og jeg nævner da også kun dette for at understrege, at det ikke er noget, der er foregået i dølgsmål. Det har været kendt.

Indenrigsministeren nævnte det argument, at det er staten, der udreder Danmarks bidrag til EF's kasse, og at det er fra EF-kassen, kommunerne henter tilskuddene hjem. Derfor vil det vel være naturligt at bruge DUT-princippet, som der er enighed med de kommunale organisationer om. Finansloven er jo svær nok at få i balance. SF's forslag vil ikke gøre det lettere, så også af den grund må vi fastholde den hidtidige praksis.

Og så er jeg da enig med hr. Graversen i, at det også er svært for kommunerne. Al omstilling er besværlig, og vi er, tvunget af omstændighederne, inde i en omstillingstid og omstillingsproces.

I bemærkningerne til SF's beslutningsforslag er der to påstande, som jeg hørte indenrigsministeren tilbagevise. Det er påstandene om virkningen af EF-lobbyisternes indsats og om, at EF-tilskud i visse situationer bliver modregnet to gange. Der er noget, der tyder på, at SF skulle have stillet et par spørgsmål til ministeren, inden bemærkningerne blev udarbejdet, men nu er det så bragt på plads.

Der er en påstand mere i bemærkningerne til beslutningsforslaget. SF fremsætter en formodning om, at staten planlægger at modregne tilskud fra EF's strukturfonde i bloktilskuddene. Det vil jeg egentlig godt bede indenrigsministeren om en kommentar til, for så vidt jeg ved, er det kun penge, der figurerer i kommunernes regnskaber, der modregnes.

Jeg vil sluttelig på Venstres vegne tilkendegive – som det vel allerede er fremgået af det, jeg har sagt – at vi ikke kan lægge stemmer til dette beslutningsforslags vedtagelse. Vi må afvise det.

Jane Oksen (FP):

Fremskridtspartiet ser SF's forslag som en

måde at skaffe flere penge til kommunerne og amterne på, og Socialdemokratiet har været inde på, at kommunerne er økonomisk trængt, og at vi derfor burde hjælpe dem. Det mener vi i Fremskridtspartiet desværre ikke der er råd til. Også kommunerne må have sparekniven frem i disse år.

Vi har fået en udmærket forklaring fra indenrigsministeren om, at dette beslutningsforslag egentlig er totalt overflødigt, da det jo fremover bliver sådan, at der gives et rammebeløb til staten, som så får tillagt både administration og fordeling af beløbet. Det vil sige, at kommunerne på en måde kommer ud af det, og de såkaldte EF-lobbyister kunne måske totalt afskaffes. Jeg mener ikke, man får meget ud af at sende dem derned, men det er nok, fordi Fremskridtspartiet har den generelle holdning, at EF-tilskud slet ikke er vores livret. Vi mener ikke, det er den måde, vi bedst hjælper erhvervslivet på, at give tilskud både til det ene og til det andet, men det er jo ikke det, vi konkret skal tage stilling til her.

Vi må i hvert tilfælde fra Fremskridtspartiets side afvise dette forslag. Vi mener fortsat, at de penge, kommunerne får i EF-tilskud, skal modregnes i bloktilskuddene. Vi savner egentlig også en forklaring på, hvordan andre lande gør det.

Jeg vil godt i samme moment spørge indenrigsministeren, om det er EF, der har besluttet den nye administration af EF-tilskuddene her fra 1990, eller om det er noget, man fra Danmarks side har opfordret til, eller hvordan det egentlig hænger sammen.

Set ud fra et kommunalpolitisk synspunkt og et fornuftigt synspunkt må vi afvise forslaget.

Larsen-Ledet (RV):

Gennem mange år har staten på forskellig vis ydet tilskud til kommuner og amter efter forskellige kriterier og med forskellige formål. Da kommuner og amter ikke er løseve og uafhængige størrelser set under en samfundsmæssig synsvinkel, bestræber regeringen sig på samordning af økonomien. Det sker i disse år igennem forhandlinger og ved indgåelse af aftaler og ved regulering af tilskuddene. Det sker under devisen, at alle kommuner ses under ét, og tilsvarende for amterne. Ikke mindst de kommunale organisationer fastholder dette princip.

[Larsen-Ledet]

Det ligger helt klart for regeringen, at vi her i Folketinget indtil videre må føre en økonomisk politik, der styrer det offentlige forbrug stramt. Det betyder, at midler fra EF til offentligt forbrug i Danmark må indgå i den danske økonomiske politik, ikke mindst fordi Danmark bidrager til de omtalte fonde i EF. Hvis ikke EF-bidrag til danske kommuner medfører reduktion af bloktilskuddene, så kan man godt sige, at staten er medansvarlig for en forøgelse af det offentlige forbrug.

Det er rigtigt, som SF påpeger, at den måde, det reguleres på, medfører, at alle kommuner indirekte betaler, for at få kommuner kan få ekstra tilskud til særlige formål. Men til gengæld kan man anføre, at med hensyn til EF's strukturfonde, der yder støtte til strukturændringer af landbruget i områder, der er negativt ramt af EF's landbrugspolitik, kan disse områder få glæde af denne form for regulering. Her vil de ikke negativt ramte kommuner, altså de bedre kommuner på det område, komme til at bidrage indirekte, og det er en form for fordelingspolitik, som Det Radikale Venstre kan støtte.

SF trækker et område ud af en større sammenhæng og reagerer uden blik for helheden. Når man ser bort fra den større sammenhæng, virker reguleringen måske umiddelbart mærkelig, men sat ind i den sammenhæng, som sagen faktisk indgår i, er der ikke noget mærkeligt ved den regulering, der er sket siden 1979.

På denne baggrund kan Det Radikale Venstre ikke støtte SF's forslag.

Bente Juncker (CD):

Da CD's ordfører på dette område desværre ikke kan være til stede i dag, skal jeg melde på CD's vegne, at hun vil se grundigt på problemerne i udvalget.

Agerschou (SF):

Efter SF's opfattelse bør det være staten helt uøydkommende, hvilke fonde kommuner og amtskommuner søger og får bevilget tilskud fra.

Det er korrekt, som indenrigsministeren sagde, at Folketinget hvert år har taget stilling til den regulering, forslaget handler om. Men det er ikke noget argument for ikke at tage sagen op, som hr. Mejdahl så rigtigt var inde på. Det kan ikke være et argument for at afvise et forslag, at sådan plejer vi at gøre.

Indenrigsministeren hævder, at det ikke kan være i strid med EF's regler, at man regulerer for det pågældende tilskud. Det er der forskellige meninger om. Bl.a. har jeg bemærket, at indenrigsministerens partifælle hr. Niels Anker Kofoed er uenig med indenrigsministeren og er uenig med Venstres ordfører, idet han flere gange i dagspressen i november sagde, at den måde at regulere på måtte være i strid med EF's regler. Vi har også konstateret, at embedsmænd i EF-systemet mener, at det må være i strid med reglerne at regulere på den måde, som Danmark gør.

Indenrigsministeren gjorde en del ud af at sige, at det eksempel fra Ribe Amtskommune, der er nævnt i bemærkningerne, må bero på en misforståelse. Den opfattelse har man ikke i Ribe Amtskommune, kan jeg oplyse indenrigsministeren om, idet man har fået besked om, at Arbejdsministeriet vil tilbageholde den del af EF-tilskuddet, som svarer til den statslige finansiering af et beskæftigelsesprojekt. Det er i modstrid med, hvad ministeren sagde fra talerstolen, men det er jo en sag, vi nærmere kan undersøge i udvalget.

Det, jeg ikke synes at vi kommer uden om, er, at hver gang en dansk kommune får støtte til et projekt, er nabokommunen med til at betale. Det synes vi ikke er logisk, og jeg forstår egentlig ikke, at ikke flere partier på samme måde mener, det er ret absurd.

De kommunale organisationer har gang på gang rejst sagen over for regeringen, og så vidt jeg er orienteret, har også Venstres og De Konservatives medlemmer af Amtsrådsforeningens og Kommunernes Landsforenings bestyrelse været enige i, at regeringens metode var gal.

Fru Pernille Sams sagde, at hvis man ikke regulerede, ville det betyde, at kommunerne under ét vil øge deres aktiviteter. Det er helt korrekt, men det kan ikke bruges som argument.

For hvis det kunne bruges som argument, skulle man jo også trække på tilskuddet fra f.eks. Socialministeriets udviklingsmidler, for hver gang en kommune får tilskud fra de pågældende udviklingsmidler, SUM-midlerne, forøger man jo også kommunernes aktiviteter under ét.

Til hr. Mejdahl vil jeg bare sige, at hr. Mejdahl ikke har sin gruppe bag sig, idet vi flere gange – som jeg allerede har nævnt – har kunnet konstatere, at hr. Niels Anker Kofoed er

[Agerschou]

helt uenig med Venstres ordfører, og vi har også fra pressen kunnet konstatere, at hr. Bjørn Elmquist har udtalt noget i retning af, at det var en overvejelse værd at ændre den måde at regulere på, man har i øjeblikket.

For at fortsætte den linie kan jeg også sige til fru Jane Oksen, hvis hun ikke allerede har opdaget det, at hun heller ikke har hele sin gruppe bag sig, idet fru Annette Just i hvert fald flere gange i dagspressen har sagt, at hun ville gå ind for SF's forslag.

Men nok om det. Vi mener ikke, det er meningsfyldt, at der bliver trukket samlet i bloktilskuddene, fordi enkelte kommuner får tilskud fra EF til en eller anden form for projekt.

Det virker uforståeligt ude i kommunerne, som ikke får tilskud, at de skal være med til at betale for andre kommuners projekter.

Til slut vil jeg sige tak til Socialdemokratiets ordfører, der, til trods for at man i sin tid har været med til at administrere ordningen, nu har skiftet standpunkt og går ind for SF's forslag, og jeg skal også sige tak til CD's ordfører, der vil undersøge sagen nærmere i udvalget.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Der er jo stillet nogle direkte spørgsmål, som jeg gerne vil svare på, men jeg vil gerne generelt sige, at mange af de spørgsmål og de synspunkter, som hr. Agerschou giver udtryk for, beror på manglende indseende med de faktiske forhold, en manglende erkendelse af, hvad det er for problemer, vi egentlig diskuterer.

Derfor vil jeg gerne tage udgangspunkt i det, som fru Jane Oksen spørger om, nemlig om det er EF, der har besluttet de nye regler om et rammebeløb til Danmark og til andre lande, et rammebeløb, der omfatter strukturfonde, det vil jo sige Socialfonden, Regionalfonden, Landbrugsfonden og Udviklingssektionen.

Der er et samlet rammebeløb, der er et rammebeløb for hver fond, og inden for hver fond, inden for hvert formålsbestemt område er det det enkelte land, og det vil sige Danmark selv, der suverænt afgør, hvilke projekter der skal nyde godt af disse penge.

Disse nye regler er vedtaget på topmødet i 1988, og de foreligger som en rådsforordning; det vil sige, at det er et fælles EF-synspunkt, man er enige om, og det er det, der får retsvirkning også for Danmark allerede fra 1990. Det tager egentlig sigte mod, at det er omstrukture-

ret, og at der er en rutine i forbindelse med gennemførelsen af det åbne marked senest 1992.

Dernæst vil jeg gerne sige følgende i anledning af spørgsmålet fra hr. Graversen: For det første glemmer hr. Graversen jo, at vi sidder og forhandler hvert år med kommunerne om de samlede økonomiske rammer. Det er altså forhandlingsstof, hvordan de økonomiske vilkår for efterfølgende budgetår egentlig skal se ud.

Jeg vil også gerne her sige, at der i de sidste to år har været fuld enighed mellem kommuner og stat om bloktilskudspuljen til kommunerne. Det er altså i enighed mellem kommuner og stat, at man har aftalt puljestørrelsen. Der er altså ikke tale om, at man har givet for lidt eller for meget. Man har været enige om beløbets størrelse, og derfor må den snak om at reducere for meget i bloktilskuddene høre op i hvert fald vedrørende de sidste to år, for det beror på enighed.

Jeg vil gerne sige om det papir, som hr. Graversen henviser til – nu har jeg ligesom hr. Graversen af gode grunde heller ikke datoen – at det, der beskrives i papiret, er det, der hedder additionsprincippet, og det betyder på godt dansk, at den årlige stigning i fondsmidlerne skal føre til en stigning af mindst samme omfang i den samlede offentlige støtte med regionalt sigte. Det betyder, at når strukturfondenes midler forøges med 1 krone, skal der også ydes 1 krone mere til det enkelte projekt. Præcis det, der sker. Det understreges, vil jeg gerne sige, når man læser om additionsprincippet, at stigningen i den samlede offentlige støtte – og det er det, der betyder EF-tilskud og anden offentlig støtte – med regionalt sigte skal finde sted under hensyntagen til de makroøkonomiske betingelser, under hvilke finansieringen sker. Modregning i bloktilskuddene for EF-tilskud sker altså netop ud fra makroøkonomiske hensyn. Det var det, jeg mente, da jeg sagde, at vi starter med at forhandle med kommunerne om den samlede makroøkonomiske ramme hvert budgetår for sig. I forbindelse med fastlæggelsen af rammerne tager vi i regeringen hensyn til den samlede aktivitet i hele den kommunale sektor.

Det er her, man skal forstå, at det at reducere bloktilskuddene har nøjagtig samme byrdemæssig værdi i alle landets kommuner, fordi bloktilskuddet jo reduceres eller forøges efter beskatningsgrundlaget. Det vil sige, at virknin-

[Indenrigsministeren]

gen på kommuneskatteprocentpoint er nøjagtig den samme i alle landets kommuner. Hvis en reduktion betyder, at man i kommune A ved uændret forbrug i øvrigt skal hæve skatten med f.eks. 0,1 procentpoint, skal alle øvrige kommuner i dette land – igen ved uændrede forudsætninger – også øge deres katteprocent med 0,1 procentpoint. Det har nøjagtig samme værdi i alle landets kommuner, og derfor er det en god reguleringsfaktor, når man diskuterer makroøkonomiske forhold ud fra kommunerne under ét, og derfor er der ganske sund fornuft i det, vi taler om, netop båret oppe af årlige forhandlinger og aftaler om de maksimale muligheder for det kommunale forbrug i amter og kommuner.

En supplerende bemærkning om dette med at modregne 2 gange. Det beror altså fortsat på en misforståelse hos hr. Agerschou. Det er sådan, at det, der modregnes i bloktilskuddene – og det er også et svar til hr. Mejdahl – er alene de tilskudsbeløb fra EF, der passerer de kommunale kasser, og som direkte berører det kommunale regnskabssystem. Det er de penge, kommunerne har fået. Det er de beløb, der lægges sammen og efterfølgende modregnes i bloktilskuddet. De beløb, Arbejdsministeriet har givet, det statslige tilskud, er jo givet, og det, der er tale om, er, at de tilskud, som Arbejdsministeriet får til det pågældende projekt, forbliver i Arbejdsministeriets område eller in casu på statens område. Der er altså ikke tale om, at man modregner 2 gange. Det beløb, kommunerne får over det kommunale kassesystem, modregnes i bloktilskuddene. Det, staten i øvrigt måtte få, beholder staten dér, hvor man selv som stat har givet tilskuddet til det pågældende projekt. Det er i virkeligheden ganske enkelt og elementært.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Så lykkedes det at få en form for forelæsning fra indenrigsministeren. Det synes jeg nu ikke jeg havde særlig megen brug for. Indenrigsministeren startede med at sige, at der var manglende erkendelse hos SF, og det var jo en alvorlig sag, hvis det var rigtigt. Men dermed siger indenrigsministeren også, at der er manglende viden og manglende erkendelse hos Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, for den måde, SF argumenterer på, er i denne sag helt parallel med indholdet i de skrivelser,

som Indenrigsministeriet har modtaget fra Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, og helt parallel med de udtalelser, der er kommet bl.a. fra formanden for Kommunernes Landsforening. Som et kuriosum kan jeg oplyse, at det også er i overensstemmelse med, hvad indenrigsministerens partifælle hr. Niels Anker Kofoed, som i øvrigt også er EF-parlamentsmedlem, har udtalt offentligt.

Om eksemplet fra Ribe Amtskommune hævder indenrigsministeren, at det må bero på en misforståelse hos mig. Den udtalelse tyder på, at indenrigsministeren ikke i tilstrækkelig grad bestræber sig på at høre efter, når der bliver sagt noget fra Folketingets talerstol, og det er jo trist, når man bruger tid på at stå heroppe. For det eksempel kommer direkte fra Ribe Amtskommune. Så kan indenrigsministeren selvfølgelig hævde, at det er mindre begavede folk, der er valgt og ansat i Ribe Amtskommune. Den holdning må indenrigsministeren jo gerne have. Det synes jeg nu ikke.

Det, man mener i Ribe Amtskommune – men det er i øvrigt en sag, som egner sig til udvalgsarbejdet – er, at Arbejdsministeriet – og nu læser jeg op fra et notat: »... vil tilbageholde den del af EF-tilskuddet, som svarer til den statslige finansiering af et beskæftigelsesprojekt«, og det er, som det fremgår, noget helt andet end anden halvdel af indenrigsministerens forelæsning.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Der er åbenbart stadig en misforståelse, for hr. Agerschou siger, at jeg skulle have udtalt, at man tilbageholder det beløb, der modsvarer statens direkte tilskud. Nej, det beløb, som staten – i dette tilfælde Arbejdsministeriet – bidrager med, det ydes. Jeg går ud fra, at vi er enige om, at dette beløb ydes.

Det beløb, der kommer fra EF til staten, og som egentlig modsvarer eller harmonerer med det beløb, Arbejdsministeriet eller staten har givet, tilbageholdes. Det var præcis det, jeg sagde. Der modregnes altså kun én gang. Man får et beløb, og det, der kommer udefra, bliver i statskassen. Men man har fået det konkrete beløb til projektet fra staten.

Der er intet mærkeligt i, at kommuner og amtskommuner i dette land vil have så mange penge som overhovedet muligt i tilskud, både generelle og specifikke tilskud – det ville da væ-

[Indenrigsministeren]

re mærkeligt andet – men realøkonomisk har det ingen betydning i den danske model, for det, vi forhandler i Danmark mellem regeringen og kommunerne, er det samlede kommunale råderum, og det, vi fastlægger, er, hvor mange penge kommunerne egentlig skal kunne råde over set ud fra et totalt samfundsøkonomisk hensyn og dermed også, hvor stor forbrugsmuligheden er.

Hvis man forestillede sig, at bloktilskuddene havde et højere niveau end det, vi kender i dag, betyder det blot, at andre områder vil være tilsvarende stramme. Man ville altså ikke samlet få flere penge til rådighed. Derfor må man sige, at det makroøkonomisk ikke betyder meget, hvilken størrelse bloktilskuddene egentlig har. Bloktilskuddene bestemmer ikke rammen; det gør de frivillige aftaler, vi indgår mellem regering og kommuner, både amtskommuner og primærkommuner.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Indenrigsministeren siger på et tidspunkt, at det er ikke underligt, at kommuner og amtskommuner gerne vil have flere penge. Nej, det er det ikke. Det er højt læsning for dværge. Men det er jo ikke det, sagen handler om, og det var heller ikke det, jeg spurgte om.

Det, sagen handler om, for at repetere det en ekstra gang, er, at enkelte kommuner søger at få tilskud fra EF. I denne forbindelse siger kommunerne, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, at det er usammenhængende og ulogisk, at disse tilskud bliver modregnet i det samlede bloktilskud. Punktum.

Dertil siger indenrigsministeren, at det beror på manglende erkendelse. Og så spurgte jeg bare indenrigsministeren, om hans udtalelser betyder, at Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen heller ikke har nogen erkendelse, heller ikke har nogen viden om de faktiske forhold. For den argumentation, SF bruger, er fuldstændig parallel med de kommunale organisationers.

Hvad angår eksemplet fra Ribe Amtskommune, foretrækker jeg at tage et samråd med indenrigsministeren om det i Kommunaludvalget, for jeg tror simpelt hen, at vi taler om to forskellige eksempler, hvor mit eksempel har den fordel, at det handler om virkeligheden, mens indenrigsministerens eksempel har den ulempe, at det stammer fra en forelæsning.

Graversen (S):

Jeg tror, vi er mange, der er trætte af at høre Venstre og ikke mindst ministeren tit og ofte sige, at man er enig med de kommunale organisationer i det og det også med hensyn til, hvad der udbetales i bloktilskud, reduktion osv. Det er nødvendigt at sige endnu en gang, at et er at blive enige om at lave en aftale, noget andet er, om man i virkeligheden er enige, for en minister kan naturligvis godt frembringe en aftale ved at sætte pistolen for brystet af modparten og sige: Hvis I ikke går med til det, kommer der noget, der er værre. Det er faktisk på den baggrund, man skal se de aftaler, der er lavet. Det vil jeg have lov at sige, også når det drejer sig om den praksis, der føres her.

Jeg er nødt til at bede ministeren om at tale med både hr. Niels Anker Kofod og hr. Henning Christophersen om, hvordan man skal tolke det nye, der ligger i et oplysende dokument – »Vademecum om reformen af EF's strukturfonde« – fra EF-Kommissionen fra sidste år. Heri står der for det første om virkningen af en fordobling af strukturfondenes midler:

»... Kommissionen og medlemsstaterne må drage omsorg for, at den årlige stigning i fondsmidlerne fører til en stigning af mindst samme omfang i den samlede offentlige støtte (EF-støtte og national støtte) i den berørte medlemsstat.«

Længere nede står der:

»I hvert enkelt tilfælde vil der blive set på, hvorledes dette princip kan efterleves, men det er allerede nu vigtigt at indføre en mekanisme, der gør det muligt at kontrollere det reelle omfang af den nationale modydelse til EF-bidraget.«

Jeg vil bede ministeren lade være med at grave grøfter, og jeg vil bede om lidt positiv forhandlingsvilje, så vi kan få tid til at se på det rimelige og urimelige i hele denne sag.

Jeg siger også tak til CD for deres tilsagn.

Endelig vil jeg gerne spørge Fremskridtspartiet, om man i gruppen er helt enig om denne sag, for hvis ikke man er det – det er jo fremgået af pressen, at man ikke er det – kunne der måske blive et flertal alligevel. Men jeg håber, vi kan tale os til rette om at ændre denne praksis her, som vi synes er urimelig.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Det skal blive en meget kort bemærkning.

[Jane Oksen]

Vi har drøftet sagen i Fremskridtspartiets gruppe, og vi er 100 pct. enige om at afvise SF's beslutningsforslag. Der er kommet nogle oplysninger frem, som nogle af vores gruppemedlemmer ikke var klar over, da der kom en udtalelse til pressen i går, men i dag er vi altså 100 pct. enige efter de oplysninger, vi har fået fra indenrigsministeren, og det kan jeg hermed meddele.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 113:

Forslag til lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet m.v.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 28/12 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Anna-Marie Hansen (S):

Vidtgående omstillinger er i gang inden for ældreområdet i primærkommunen, inden for sygehusvæsenet og inden for psykiatrien. Udviklingen i befolkningens forventninger i takt med de nye behandlingsmuligheder samt økonomien i det offentlige sundhedsvæsen har gennem flere år medført betydelige ændringer i det arbejde, der udføres inden for social- og sundhedssektoren.

Hele udviklingen har medført ændrede krav til medarbejderne inden for disse områder, og

uddannelsesreformen må siges at være højaktuel og tvingende nødvendig.

Det overordnede mål for en reform af social- og sundhedsuddannelserne må primært være, at der skabes sammenhænge, velfungerende, tidssvarende og fremtidsorienterede grundlæggende og videregående social- og sundhedsuddannelser.

Det mål mener vi i Socialdemokratiet at dette lovforslag lægger op til. Desuden hæfter vi os ved, at lovforslaget bygger på betænkning 1180 afgivet af et enigt udvalg i august 1989.

Det videre lovgivningsarbejde bygger således på et godt grundlag, hvor arbejdsmarkedets parter har været enige om såvel behovet for som principperne i ændringerne af social- og sundhedsuddannelserne.

Med mit personlige kendskab til og erfaring med hensyn til de nuværende uddannelser på området og medarbejdernes uddannelses- og arbejdsvilkår under den igangværende omstillingsproces i sundhedsvæsenet må jeg indrømme, at jeg i begejstring over udsigten til dette uddannelsesløft nær havde mistet min kritiske sans i forbindelse med analysen af lovforslaget.

De stigende kvalifikationskrav til medarbejderne præger omstillingsprocessen og hastigheden i denne, og dette sammen med en behårdet arbejdssituation for mange hjemmehjælpere, plejere, sygehjælpere, sygeplejersker, plejehjemsassistenter m.fl. gør, at en uddannelsesreform simpelt hen ikke kan udsættes længere. Det er lige før, jeg har følt, at jeg her fra talerstolen måtte hylde undervisningsministeren for fremsættelsen af dette lovforslag, og fordi undervisningsministeren har lyttet til de mange høringsssvars anbefalinger og i vid udstrækning har taget disse med i lovforslaget.

Men inden jeg kom så langt i min begejstring, erindrede jeg, hvordan en langsommelig proces med mange års forskellige udvalgsarbejder trods påmindelser til undervisningsministeren om nødvendige ændringer af social- og sundhedsuddannelserne først nu ser ud til at få resultat.

På baggrund af disse forhold vil jeg nøjes med at sige til ministeren, at det er på høje tid, der nu sker et løft i social- og sundhedsuddannelserne. Medarbejderne har gjort en stor indsats på trods af manglende uddannelsesmæssige muligheder for løsning af de mange ændrede opgaver. Personlige og arbejdsmæssige om-